

מינהל
חברה
ונוער

בינו"ו - כ"ז בתשרי תשפ"ז
08 באוקטובר 2026
סימוכין: 2000-1060-2026-0000108

לכבוד,

מנהלי המחוזות הכלליים

מנהלי חברה ונוער במחוזות

מנהלי בתי הספר בפיילוט

הנדון: הפעלת מכירת הזנק לבית הספר, שנת י"ב - שנת מעבר תשפ"ז

מחברים בין שנת הלימודים האחרונה י"ב לתחנה הבאה - השירות בצה"ל

רקע

שנת י"ב היא נקודת מפגש ייחודית מחד בני ובנות הנוער הינם חלק מהמסגרת הבית-ספרית, הקבוצה, הצוות החינוכי והקהילה שבה גדלו, ומאידך תוך חודשים ספורים הם יוצאים ממנה אל אחד המעברים המשמעותיים בחייהם - השירות הצבאי והחיים הבוגרים. כחלק מתכנית הלימודים החברתית-ערכית, התכנית "מכירת י"ב - מכינה לחיים" ועל מנת להרחיב את המענים לבני הנוער בתחום ההכנה לשירות משמעותי בצה"ל, אנו מציעים לבתי הספר להפעיל מכירות הזנק בית ספרית. פעולה חינוכית זו הוכחה כפעולה משפיעה לעיצוב הזהות ומוכנות לשירות.

התוכנית, בשותפות משרד הביטחון - האגף הביטחוני-חברתי, צה"ל - אגף כוח האדם, משרד החינוך - מינהל חברה ונוער וגופי הכנה לצה"ל מובילים, מבקשת לייצר לבני הנוער מרחב אינטנסיבי ומשמעותי רגע לפני השירות מרחב שמחבר בין חיזוק החוסן האישי והחברתי, האחריות, הזהות ותחושת השליחות לבין, הכנה טובה יותר לצה"ל וטיפול תחושת מסוגלות על מנת למקסם את מיצוי הפוטנציאל ואת השירות המשמעותי ולצמצם את תופעת הנשר.

המסלול לבית הספר מיועד לתלמידי שכבת י"ב היוצאים יחד למכירת הזנק כחלק מהרצף החינוכי של שנת הלימודים. ויתקיים במשך שלושה שבועות בתנאי פנימיה. היציאה השכבתית מאפשרת להנגיש את התהליך גם לתלמידים שלא היו מגיעים אליו ביוזמה עצמאית, לשמור על המסגרת החברתית והחינוכית המוכרת, ולאפשר לבית הספר לחבר את המכירה לתהליך החינוכי הרחב של שנת י"ב.

מהות המכירה

מכירת הזנק היא מסגרת חינוכית קצרה ואינטנסיבית, המבוססת על שהות משותפת ורצף פעילות של מספר שבועות. היא אינה "קורס הכנה לצבא", וגם אינה טיול שנתי ארוך. היא משלבת בין שני עולמות המתחברים בנקודת השפעה משמעותית, רגע לפני היציאה לחיים הבוגרים. התכנית כוללת השפעה בשני מישורים:

מוכנות טובה יותר לקראת השירות הצבאי - היכרות עם צה"ל, תהליכי הגיוס והמיון, האפשרויות השונות לשירות, מפגש עם מיטב ועם יחידות, הכנה למיונים ולשלב שבדרך, ובמקומות שבהם הדבר אפשרי, גם סיוע במיצוי והשלמת תהליכים אישיים לקראת הגיוס.

תהליך חינוכי-אישי וקבוצתי, חוסן פיזי ומנטלי, מנהיגות, עבודת צוות, התמודדות עם אתגר ואיזודאות, יציאה מאיזור הנוחות האישי, משמעת עצמית, אחריות ופיתוח מסוגלות ותחושת שייכות.

ח' הנביאים 31 בניין ארלדן, ירושלים 9100201 * טלפון: 073-3934923 פקס: 073-3935009

אתר המשרד: <http://edu.gov.il> * אתר המינהל: <http://noar.education.gov.il>

דוא"ל: malkaai@education.gov.il - ronitda@education.gov.il - shoshishp@education.gov.il
شارع هانغينيم 31, اورشليم-القدس; 9510321 هاتف 073-3934923 فاكس 073-3935009 | www.edu.gov.il

מסמך זה עלול להכיל מידע המוגן לפי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה

מינהל
חברה
ונוער

מתוך כוונה לאפשר לכל תלמיד ותלמידה להגיע אל השלב הבא מוכנים יותר, מודעים יותר ובטוחים יותר ביכולת שלהם להתמודד איתו.

השילוב בין שני המישורים הוא שמאפשר למכינה לעסוק לא רק בשאלה "לאן אני מתגייס?", אלא גם בשאלה הרחבה יותר: "איך אני מגיע לשלב הבא בחיי?"

מתכונת המכינה - רצף של שלושה שבועות

כדי לייצר תהליך משמעותי ולא רצף של פעילויות נקודתיות, המודל המוצע מבוסס על שלושה שבועות רצופים של מכינה. הרצף מאפשר לקבוצה לעבור תהליך מדורג: מהסתגלות למסגרת חדשה, דרך התמודדות אישית וקבוצתית והעמקה בתכני השירות והמנהיגות, ועד לשלב של יישום, אתגר וסיכום.

לאורך שלושת השבועות משולבים ארבעה צירי תוכן מרכזיים:

הכנה לצה"ל | חוסן פיזי ומנטלי | התפתחות קבוצתית | מיומנויות אישיות ומנהיגות.

החלוקה לשבועות מייצרת התקדמות בתהליך, כאשר התכנים עצמם משתלבים זה בזה לאורך כל תקופת המכינה:

<u>שלב</u>	<u>מוקד התהליך</u>	<u>דוגמאות לתכנים ופעילויות</u>
שבוע ראשון - קליטה והסתגלות	יציאה משגרת בית הספר, בניית הקבוצה והיכרות עם מסגרת החיים במכינה	פעילות פתיחה ובניית צוות, הצבת מטרות אישיות וקבוצתיות, אימוני כושר ומדדי פתיחה, משימות קבוצתיות, סדנאות מסוגלות ואחריות, היכרות ראשונית עם עולם השירות והאתגרים הצפויים לקראת הגיוס.
שבוע שני - האדם במרכז	העמקת ההתמודדות האישית והקבוצתית וחיבור משמעותי יותר לעולם השירות	מפגשים עם מפקדים וחיילים, היכרות עם יחידות ומסלולי שירות, תכנים ומפגשים עם מיטב, הכנה למיונים ולתהליכי הגיוס, הזדמנות לשיפור הדפ"ר, שבוע גדנ"ע, אתגרי שטח, פעילות פיזית ומנטלית, סדנאות מנהיגות, קבלת החלטות ועבודה בתנאי אירודאות.

ח' הנביאים 31 בניין ארלדן, ירושלים 9100201 * טלפון: 073-3934923 פקס: 073-3935009

אתר המשרד: <http://edu.gov.il> * אתר המינהל: <http://noar.education.gov.il>

דוא"ל: shoshishp@education.gov.il - ronitda@education.gov.il - malkaai@education.gov.il
 شارع هانقنينيم 31, اورشليم-القدس; 9510321 هاتف 073-3934923 فاكس 073-3935009 | www.edu.gov.il

מסמך זה עלול להכיל מידע המוגן לפי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה

**מינהל
חברה
ונוער**

משימות ואתגרי שיא אישיים וקבוצתיים, תרגילי מנהיגות ועבודת צוות, מדדי סיום ומשוב אישי, עיבוד חוויות המכינה, סגירת תהליכי מלש"ב, חשיפה למסלולים אופציונאליים, חיבור בין היעדים האישיים לבין השירות הצבאי ותהליך סיכום קבוצתי.	חיבור בין הכלים שנרכשו, התנסויות משמעותיות והכנה למעבר חזרה לשגרה ולשלב הבא	שבוע שלישי - יישום, אתגר וסיכום
--	--	---

הערות:

*הטבלה משקפת תבנית עקרונית בלבד. הלו"ז והתכנים משתנים בין הגופים המפעילים, תוך שמירה על עקרונות ליבה משותפים בהתאם לתו התקן המוגדר במיזם המשותף ועל רצף חינוכי בן שלושה שבועות המשלב הכנה לשירות, חוסן, מנהיגות, פיתוח אישי ועבודת צוות.

**המודל מבוסס על רצף של שלושה שבועות מלאים. ככלל, שהייה משותפת גם במהלך השבת תורמת לרציפות התהליך, לחוויה הקבוצתית ולניתוק משגרת היום-יום ולכן היא האפשרות המומלצת מבחינה חינוכית. לצד זאת, שהייה בשבת אינה תנאי מחייב להפעלת המכינה במסגרת בית ספרית, וניתן להתאים את המתכונת.

***צה"ל ומשרד הביטחון רשאים לשנות את תכולת מבנה המכינה (הן מבחינה פדגוגית והן מבחינה תקציבית) בתיאום עם משרד החינוך בהתאם לנסיבות והתרחישים הקיימים בשטח.

תהליך ההצטרפות והרישום

בית ספר המעוניין להשתלב במהלך יעבור תהליך תיאום מקדים ביחס למועד, היקף השכבה והתאמת המכינה. הרישום בפועל יתבצע באמצעות מנגנון הרישום המרכזי של מינהלת השנה ה'12 באכ"א, באופן מתואם עם מינהל חברה ונוער במשרד החינוך. הבעת עניין מצד בית הספר או העברת רשימת תלמידים אינן מהוות כשלעצמן הרשמה או הקצאת מקומות סופית. אלו יתנו למוסד החינוכי בכתב לאחר בדיקת היתכנות מצד הגורמים המבצעים. על המוסד החינוכי לידע מנהל מחוז כולל, קב"ט במחוז וברשות המשלחת והקולטת, מפקח כולל וכן מפקח ח"ן בית ספרי. היציאה למכינת ההזנק כפופה לחוזרי מנכ"ל ביטחון ובטיחות בטיולים וחוזר מנכ"ל פעילויות חוץ. מצ"ב נוהל ביטחון ובטיחות למכינת הזנק בית ספרית.

אישור הממשתתפים מול מיטב

מאחר שמדובר בתוכנית הכנה לצה"ל, רשימת הנרשמים אינה הופכת באופן אוטומטי לרשימת משתתפים מאושרת. לאחר סגירת ההרשמה, הרשימה מועברת למיטב לאישור סופי. מיטב רשאים שלא לאשר השתתפות במקרים הנוגעים לסטטוס הגיוס או לנסיבות אישיות החוסות תחת צנעת הפרט. במקרים אלה ניתן יהיה לקיים בירור פרטני וישיר מול אכ"א, מבלי לחשוף בפני בית הספר מידע אישי שאינו נדרש.

ח' הנביאים 31 בניין ארלדן, ירושלים 9100201 * טלפון: 073-3934923 פקס: 073-3935009

אתר המשרד: <http://edu.gov.il> * אתר המינהל: <http://noar.education.gov.il>

דוא"ל: shoshishp@education.gov.il - ronitda@education.gov.il - malkaai@education.gov.il
شارع هانقينيم 31, اورشليم-القدس; 9510321 هاتف 073-3934923 فاكس 073-3935009 | www.edu.gov.il

מסמך זה עלול להכיל מידע המוגן לפי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה

העבודה עם הגוף המפעיל

כל מכינה תופעל באמצעות גוף מקצועי שנבחר במסגרת המיזם המשותף, בהתאם לתוכנית, לעקרונות ולתכנים שאושרו בהליך הבחירה, המיזם המשותף ולתו התקן שנקבע. הגוף המפעיל יביא לידי ביטוי את הידע, הניסיון והמתודולוגיה המקצועית שלו במסגרת התוכנית המאושרת. לאחר שיבוץ בית הספר למכינה יתקיים מפגש התנעה בתכלול ובתיאום מינהלת השנה ה-12 ובהשתתפות צוות בית הספר, הגוף המפעיל והגורמים השותפים הרלוונטיים. תהליך ההיערכות יכלול את שלבי ההכנה והתיאום שנקבעו, לרבות ישיבות ההתנעה עם כלל השותפים, מפגשי חשיפה והכנה לתלמידים ולצוותים, מפגש הסברה להורים ומפגש סיכום היערכות. כלל תהליך ההיערכות יתבצע בהתאם למתווה אחיד, בתיאום ובבקרה של מינהלת השנה ה-12 ובשיתוף בית הספר, תוך שילוב הידע והניסיון המקצועי של הגוף המפעיל ובהתאם לתוכנית שאושרה.

התחייבות בית ספר

1. באחריות ביה"ס להוציא אישור תיאום טיולים כמקובל לכל פעילות היוצאת משטח מתחם המכינה, בלישכה לתיאום טיולים לפי סמל מוסד של בית הספר. (ראו נספח נהלי בטיחות ובטחון במכירות ההזנק).
2. בעת הזנת בקשה לתיאום בטחוני שורת הנסיעה הראשונה מתמלאת אוטומטית לפי מיקום סמל המוסד. במידה וימי הטיול יוצאים ממקום המכינה / מקום שאינו בית הספר ניתן למחוק שורה זו ולהזין במקומה מיקום אחר.
3. אישור הורים למכינה מופק ע"י ביה"ס וביה"ס אחראי על איסופו כולל התאמות מזון ורגישות לתרופות. (ראו נספח אישור הורים, ריכוז רשימת פרטי תלמידים).
4. יציאת תלמידים עם מחלות כרוניות או רגישויות היא באחריות ביה"ס בהתאם לחוזר מנכ"ל התלמידים נדרשים להביא את התרופות שלהם וכלל הפעילויות צריכות להתקיים בסמוך למתקנים רפואיים.
5. **הסעות - הזמנה ותשלום הלוך וחזור למתחם המכינה בהזמנה ותשלום בית הספר.**
6. **אבטחה ורפואה -** בטיולים מחוץ למתחם המכינה יש לנהוג על פי חוזר מנכ"ל בטיחות ובטחון בטיולים, למעט החרגות של מכירות ההזנק (ראה נספח מכירות ההזנק - הנחיות בטיחות ובטחון). על המחוז להנחות את ביה"ס שהוא נדרש לוודא מול הגוף המפעיל שמערך האבטחה והרפואה (לפי הנחיות הלשכה לתאום טיולים) שמלווה את טיולי היום והפעילויות חוץ משולם על ידי הגוף המפעיל. ככל ויש פער בדרישות כח האדם הוא משולם ע"י ביה"ס. (מכרז מכירות ההזנק הוא לפי הנחיות מוקד טבע)
7. **עלויות הלינה, התזונה והשהייה של סגלי החינוך המלווים** מטעם בית הספר יחולו על ביה"ס וישולמו ישירות לגוף המפעיל.
8. מפתח הלווי **במתחם המכינה** יעמוד על **שלושה מורים מלווים ל 150 תלמידים**. בהסעות וטיולים מפתח הלווי הוא לפי חוזר מנכ"ל בטיחות ובטחון בטיולים, יחד עם זאת לעניין זה סגל המכינה מטעם הגוף המפעיל נחשב כסגל מלווה (ראו נספח מכירות ההזנק הנחיות בטחון ובטיחות).
9. ביה"ס מתחייב לקיים מפגש הערכות צוות לפני היציאה, ומפגשי חשיפה לתלמידים ולהורים לקראת היציאה.
10. על מנהל ביה"ס לחתום על כתב התחייבות (ראה נספח התחייבות מנהל ביה"ס).

הערכות המחוז לקראת היציאה

מינהל
חברה
ונוער

1. כל מחוז יהיה בקשר ישיר עם נציגות אכ"א (ברק, שרית) על מנת להעריך ליציאת ביה"ס שבתחום אחריותו.
 2. נדרשת נציגות מחוז במפגש התנעה של הגוף המפעיל עם ביה"ס כחודש וחצי לפני היציאה, זום הערכות של ביה"ס לקראת היציאה, הגעה ליום חשיפה לתלמידים בבית הספר, הגעה פיזית לביקור שטח באחד מימי המכינה בתיאום עם הגורמים הרלוונטיים.
 3. נדרשת ישיבה של רפרנט הכנה לצה"ל/ ממונה חח"ק עם מנהל בית הספר כשבוע וחצי לפני היציאה במטרה לענות על שאלות, להפיג חששות ולפתור בעיות. אם נדרשת התערבות המטה נא לפנות למטה הכנה לצה"ל.
 4. המחוז מוודא שביה"ס הוציא תיאום טיולים כנדרש לכל הטיולים והפעילויות אשר יוצאות מתחום המכינה. שביה"ס יודע שכל שינוי באחד הטיולים או הפעילויות חוץ על רכז הטיולים בביה"ס לעשות שינויים מול חדר מצב, אישור הורים למכינה מופק ע"י ביה"ס וביה"ס אחראי על איסופו כולל התאמות מזון ורגישות לתרופות.
 5. מפתח ליווי המורים הוא 2 מורים לאוטובוס. ובמתחם המכינה (כל עוד היא סגורה ומאובטחת) נדרשים שלושה מורים מלווים על כ- 150 תלמידים (אם ביה"ס מעוניין להוסיף עוד מלווים זה אפשרי בכפוף לתשלום עבורם כפי שנאמר מעלה).
 6. נציג המחוז נדרש לדווח במייל על יציאת ביה"ס למכינת ההזנק לגורמים הבאים: מנהל המחוז הכללי, מנהל מחוז מינהל ח"ן, קבט הרשות של ביה"ס, קבט הרשות של מתחם המכינה והמפקח הכולל של בית הספר ומפקח רשותי.
 7. ביה"ס נדרש לממן את עלויות המורים המלווים (לינה ומזון).
 8. ההסעים למתחם המכינה וחזרה הביתה הם באחריות ביה"ס.
 9. **אבטחה ורפואה** - בטיולים מחוץ למתחם המכינה יש לנהוג על פי על פי חוזר מנכ"ל בטיחות ובטחון בטיולים, למעט החרגות של מכינות ההזנק (ראה נספח מכינות ההזנק - הנחיות בטיחות ובטחון).
- על המחוז להנחות את ביה"ס שהוא נדרש לוודא מול הגוף המפעיל שמערך האבטחה והרפואה (לפי הנחיות הלשכה לתאום טיולים) שמלווה את טיולי היום והפעילויות חוץ משולם על ידי הגוף המפעיל. ככל ויש פער בדרישות כח האדם (מכרז מכינות ההזנק הוא לפי מוקד טבע) הוא משולם ע"י ביה"ס.

התחייבות הגוף המפעיל

1. הגוף המפעיל מתחייב ללמוד את חוזרי המנכ"ל המוזכרים לעיל ולנהוג על פיהם.
2. הגוף המפעיל יתאים את שלדית המכינה למאפייני ביה"ס.
3. הגוף המפעיל יהיה שותף בכל תהליך ההכנה של ביה"ס לקראת היציאה למכינת ההזנק.
4. על הגוף המפעיל לספק את כל לוחות הזמנים של מכינת ההזנק לביה"ס כשלושה שבועות לפני היציאה, לרבות מסלולי הטיול וכניסה לאתרים.
5. מתחם מכינת ההזנק נדרש להיות עם רישוי עסק ועם אישור מנכ"ל לכל נושא האבטחה ביום ובלילה.
6. המדריכים במכינה נדרשים לספק אישור משטרה על היעדר עברות מין.
7. מדריך הטיול במכינת ההזנק נדרש להיות בעל תעודת מדריך טיולים במערכת החינוך (במידה ואין מדריך מטעם הספק העונה על סעיף זה, היציאות יהיו לאתרים שיש בהם הדרכה במקום).
8. אבטחה ורפואה הנדרשים במסלולי הטיול והפעילויות חוץ יוזמנו וישולמו ע"י המפעיל בהתאם לאישור מוקד טבע.

ח' הנביאים 31 בניין ארלדן, ירושלים 9100201 * טלפון: 073-3934923 פקס: 073-3935009

אתר המשרד: <http://edu.gov.il> * אתר המינהל: <http://noar.education.gov.il>

דוא"ל: shoshishp@education.gov.il - ronitda@education.gov.il - malkaai@education.gov.il

شارع هانقينيم 31, اورشليم-القدس; 9510321 هاتف 073-3934923 فاكس 073-3935009 | www.edu.gov.il

מסמך זה עלול להכיל מידע המוגן לפי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה

מינהל
חברה
ונוער

נספחים:

מכירות הזנק בית ספריות נהלי בטיחות וביטחון

תהליך העבודה מול ביה"ס

כתב התחייבות מנהל ביה"ס

אישור הורים

טופס רישום תלמידים

חוזר מנכ"ל ביטחון ובטיחות

חוזר מנכ"ל פעילויות חוץ

בברכה,

גל איובי

ממונה ארצית חינוך חברתי קהילתי, הכנה לצה"ל
מינהל חברה ונוער

שושי שפיגל

מנהלת אגף חינוך חברתי קהילתי בית-ספרי
מינהל חברה ונוער

העתקים:

מר מאיר שמעוני, מנכ"ל משרד החינוך
ד"ר אייל בן זקן, משנה למנכ"ל משרד החינוך
מר גור רוזנבלט, סמנכ"ל ומנהל מינהל חברה ונוער
גב' אינה זלצמן, סמנכ"לית בכירה ומנהל הנימנל הפדגוגי
מר אריה מור, סמנכ"ל ומנהל מינהל ביטחון ובטיחות
גב' טלי יניב, יו"ר המזכירות הפדגוגית
מר יוני סמואל, ראש מינהל החמ"ד
גב' דסי בארי, מנהלת אגף חינוך על יסודי, משרד החינוך
הנהלת משרד החינוך
הנהלת מינהל חברה ונוער
גב' יעל נזרי, מפקחת ארצית אגף ח"ק רשויות מקומיות
ממוני חינוך חברתי במחוזות
רפרנטים הכנה לצה"ל מינהל ח"ן
מר רותם זהבי, מנהל אגף בטיחות ארצי, משרד החינוך
מר רמי ספיר, מנהל אגף ביטחון בטיחות בטיולים

ח' הנביאים 31 בניין ארלדן, ירושלים 9100201 * טלפון: 073-3934923 פקס: 073-3935009

אתר המשרד: <http://edu.gov.il> * אתר המינהל: <http://noar.education.gov.il>

דוא"ל: shoshishp@education.gov.il - ronitda@education.gov.il - malkaai@education.gov.il

شارع هانقينيم 31, اورشليم-القدس; هاتف 9510321 فاكس 073-3934923 | www.edu.gov.il | 073-3935009

מסמך זה עלול להכיל מידע המוגן לפי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה

**מינהל
חברה
ונוער**

ד"ר רועי שמיר, ראש מינהלת הטיולים, אגף של"ח וידיעת הארץ
סא"ל שוש גזיאל, ראשת מנהלת השנה ה-12 ומכילות הזנק
מר יאיר בן שלום, סגן ראשת האגף הביטחוני חברתי, משרד הביטחון
אל"מ אלה גוראל, מפקדת מערך מגן
עו"ד ברק בריגה, ראש תחום שיווק ופיתוח תוכניות אכ"א מינהלת ההזנק
גב' מיכל מנקס, סמנכ"לית חינוך רווחה וחברה, מרכז השלטון המקומי
גב' לירון כרמלי, מנהלת אגף חינוך רווחה וצעירים, מרכז השלטון האזורי
גב' הדר אליהו, מנהלת מחלקת נוער וצעירים, מרכז השלטון המקומי
גב' שלי קרן מור, יו"ר איגוד מנהלי אגפי חינוך ומנהלת אגף החינוך מ.א.גזר
רשתות חינוך
מר אורן אוזן, יו"ר הנהגת הורים ארצית
גב' עינב דלח, ס. יו"ר ור"צ על - יסודי, הנהגת הורים ארצית
רותם גטריידה, יו"ר מועצת התלמידים והנוער